

Впровадження нових методів підвищення ефективності роботи тролейбусного депо

О.В.Димченко, *канд.екон.наук*, **В.В.Димченко**, *канд.екон.наук*,

Ю.В. Пустоутова

*Харківська національна академія міського господарства
61002 Україна, м.Харків, вул.Революції,12*

Послуги міського електричного транспорту мають свою специфіку, яка полягає в тому, що вони не можуть бути відірвані від виробничого процесу. Враховуючи це, неможливо збільшити або надто зменшити їх обсяг, змінивши тим самим рівень доходів, тому що обсяг надання послуги визначається потребою в ній споживачів, тобто пасажирів. Така особливість призводить до того, що транспортні підприємства знаходяться в залежності від коливань попиту на перевезення, наслідком чого є нерівномірність руху. В свою чергу, попит населення на перевезення залежить від багатьох факторів: часових, до яких відносяться сезонні, місячні, внутрішньотижневі, годинні коливання, дальності, тривалості поїздки та багатьох інших.

Робота транспортного підприємства одночасно оцінюється за загальними показниками ефективності, такими, як рентабельність, фондівіддача та ін., і з позицій соціальної ефективності, яка включає в себе показники комфортабельності поїздки, часу, витраченого на очікування і часу, який триває сама поїздка і якщо спробувати змінити останні фактори, стає можливим вплив на попит населення, а відповідно, на рівень доходів від надання транспортних послуг. Слід зазначити також, що хоча підприємства міського електричного транспорту не мають дійсно вагомих економічних стимулів до оптимізації структури тарифів, проте величина тарифу також впливає на попит населення і на вибір виду транспорту пасажиром.

Об'єктом дослідження є функціонування тролейбусного депо № 3 ХКП “Міськелектротранс”. Передбачається, що конкуренція між маршрутами міського громадського транспорту дає змогу використовувати пасажиром для поїздки в місті наступні альтернативні види транспорту: тролейбус, автобус (маршрутне таксі). Основним завданням і умовою підвищення

конкурентноздатності даного підприємства, як і підприємства – конкурента, можна вважати потенціальне підвищення доходів шляхом привернення на маршрути, які обслуговуються даним підприємством додаткової кількості пасажирів, які оплачують проїзд. Тому головне завдання полягає в підвищенні ефективності транспортного обслуговування населення міського району саме вказаним тролейбусним депо №3. Основний пасажиропотік даного району, який користується маршрутами цього підприємства, спрямований від місць проживання до станції метро і назад. Позитивним результатом рішення поставленого завдання варто визнати перевищення досягнутого фінансового результату, над існуючим, а також над результатом, досягнутим конкурентом. При цьому також варто мати на увазі те, що ефективність будь-яких пропозицій у сфері підвищення конкурентноздатності також залежить від пропозицій, які впроваджуються конкурентами.

Впровадження нових методів підвищення ефективності роботи тролейбусного депо і, як результат, підвищення доходу можливе лише при правильному розумінні і послідовному аналізі всіх аспектів, які впливають на формування виручки і кінцевий фінансовий результат. Зокрема, яким чином формується величина пасажиропотоку, від якої безпосередньо залежить величина потенціального доходу.

Потенційно змінними факторами при збільшенні яких зростає і величина пасажиропотоку, що оплачує проїзд є питома вага населення, що користується правом безкоштовного проїзду і питома вага населення, що сплачує за проїзд. Але змінити величину цих показників представляється можливим лише при затвердженні відповідної нормативно-правової бази, яка б чітко регламентувала перелік категорій пільговиків і порядок і вигляд надання їм пільг, а для тих, хто не сплачує за проїзд без будь-якого обґрунтування, передбачала б покарання. Проте величину пасажиропотоку можна змінити і іншим способом – штучно переорієнтувавши пасажиропотік, який розподіляється між окремими видами громадського транспорту.